

საპარლამენტო ასამბლეა

პირობითი ვერსია

საქართველოს მიერ ნაკისრ ვალდებულებათა და მოვალეობათა შესრულების შესახებ 1415-ე (2005) რეზოლუციის იმპლემენტაცია

რეზოლუცია 1477 (2006)

1. 1415-ე (2005) რეზოლუციაში, გაითვალისწინა რა ქვეყანაში გარდების რეგოლუციის შედეგად განვითარებული ექსტრაორდინალური გარემოებები, საპარლამენტო ასამბლეამ გადახედა საქართველოს მიერ ევროპის საბჭოს წინაშე ნაკისრ ვალდებულებათა და მოვალეობათა შესრულების ვადებს. ასამბლეამ აღნიშნა, რომ ვადის გადაწევა წარმოადგენდა გამოწვევას და, რომ ვადების დამატებით გაგრძელებას მომავალში ადგილი აღარ ექნებოდა. გარდების რეგოლუციიდან ორი წლის შემდეგ, უკვე დროა, რომ ახალმა მთავრობამ შეასრულოს დანაპირები.

2. ასამბლეა აღნიშნავს, რომ საქართველოს მთავრობის მხრიდან გარკვეული მოვალეობები შესრულებულ იქნა და რომ ზოგადად, მასშტაბური და გრძელვადიანი რეფორმები იქნა განსაზღვრული სწორი მიმართულებით. მთავრობა კვლავაც ავლენს საკუთარ გადაწყვეტილებას სტაბილურ და თანამედროვე ევროპულ დემოკრატიულ სახელმწიფოდ ჩამოყალიბებისა და ქვეყნის ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციისათვის. პოსტ-რეგოლუციურმა ეიფორიამ დასაბამი მისცა მომეტებულ პრაგმატიზმს; რეფორმებისადმი სწრაფი, ზოგჯერ დაუფიქრებელი და ქაოტური მიდგომა ნელ-ნელა ჩანაცვლებულ იქნა უფრო ნათლად ჩამოყალიბებული პრიორიტეტებით და უკეთესად განსაზღვრული სტრატეგიით.

3. თუმცადა, რეფორმათა უმრავლესობა ჯერ კიდევ განხორციელების საწყის ეტაპზე იმყოფება და უმთავრესი პრობლემები ჯერ კიდევ წინ არის. როდესაც საბუთაო, რომელიც შესრულებულ იქნა იმ მიზნით, რომ მომხდარიყო საქართველოს კანონმდებლობის ევროპულ სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანა, კვლავაც საჭიროებს კონკრეტულ შედეგებს უმრავლეს სფეროში. რეფორმების განხორციელებას მეტად დიდი მნიშვნელობა ექნება და ხელისუფლებამ, ყველა საფეხურზე, უნდა წარმოაჩინოს, რომ რეფორმების განხორციელების პროცესში არსებული გარდაუვალი პრობლემებისა და დაბრკოლებების გადალახვასთან დაკავშირებული მათ მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები სრულ შესაბამისობაშია დემოკრატიის, კანონის უზენაესობისა და ადამიანის უფლებათა პატივისცემის პრინციპებთან.

4. რაც შეეხება 2005 წლამდე საქართველოს მიერ ხელმოწერილ და/ან რატიფიცირებულ ევროპის საბჭოს სამართლებრივ აქტებს: მხოლოდ ევროპის სოციალური ქარტია იქნა რატიფიცირებული გასაზღვრულ ვადაში (2005 წლის 22 აგვისტო) და ჩარჩო-კონვენცია ეროვნულ უმცირესობათა დაცვის შესახებ რატიფიცირებულ იქნა პარლამენტის მიერ ოდნავ დაგვიანებით, 2005 წლის 13 ოქტომბერს. ადმინისტრაციულ ტერიტორიულ ერთეულებს ან ხელისუფლების ორგანოებს შორის ტრანსსასაზღვრო თანამშრომლობის შესახებ სახელმძღვანელო ევროპულ კონვენციას ხელი მოეწერა, მაგრამ არ იქნა რატიფიცირებული. სამწუხაროდ, რეგიონალური ან უმცირესობათა ენების შესახებ ევროპული ქარტიის ხელმოწერისა და რატიფიცირების პროცედურა სულ ახლახანს დაიწყო.

5. რაც შეეხება გრძელვადიან რეფორმებთან დაკავშირებულ მოვალეობებს: საქართველო იმსახურებს ქებას კორუფციასთან ბრძოლისა და პოლიციის რეფორმის შედეგად მიღებულ შედეგებთან დაკავშირებით, ისევე როგორც ეკონომიკური მაჩვენებლებისა და, შესაბამისად, მოსახლეობის ცხოვრების პირობების ეტაპობრივი გაუმჯობესების გამო. ასამბლეა მიესალმება ევროპის საბჭოს თანამშრომლობის ფარგლებში კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლასთან დაკავშირებით შემუშავებულ სტრატეგიასა და სამოქმედო გეგმას და ადგილობრივი თვითმმართველობის სფეროში დეცენტრალიზაციის სახელმწიფო კომისიის შექმნას. საქართველომ ასევე გადადგა მისასალმებელი ნაბიჯები მოსამართლეთა ახალი თაობის აღზრდის, სასამართლოს სტრუქტურის რაციონალიზაციის, სისხლის სამართლის კოდექსში ცვლილებების შეტანის გზით დაპატიმრებული პირების უფლებების გაუმჯობესებისა და წამების აღკვეთის და ციხეებსა და წინასწარი პატიმრობის ადგილებში პირობების ზოგადად გაუმჯობესების მიზნით. ხელისუფლებამ ასევე დაიწყო მოსახლეობის საჭიროებიდან და ინტერესებიდან გამომდინარე საჯარო მაუწყებლობის განხორციელების ხელის შეწყობა. სახალხო დამცველის მიერ გაწეულმა სამუშაომ სათანადო შედეგები გამოიღო.

6. ამაგდროულად, 1415-ე (2005) რეზოლუციაში გამოთქმული შეხედულებები, რომ მთავრობის ძლიერ სისტემას თან არ ახლავს ეფექტიანი შემოწმება და დაბალანსება, კვლავაც ძალაშია. თუმცადა, საპარლამენტო უმრავლესობა პარლამენტში დიდი უმრავლესობით აღარ არის წარმოდგენილი, აშკარაა, რომ გარკვეული ცენტრიფუგული ძალები აღმოჩნდნენ მათ რიგებში, ოპოზიცია კვლავაც ვერ დგას მოწოდების სიმაღლეზე და ჯერ კიდევ ვერ წარმოადგინა ჯეროვანი ალტერნატიული პროგრამა. რეფორმების უმრავლესობა, როგორც ჩანს, ხორციელდება მმართველი თანაზიარი პოლიტიკოსების ვიწრო წრის მიერ და არა იმ ხალხის ფართო კონფიდერაციის მიერ, რომელიც ასახავს ერის ღირებულ შესაძლებლობას. მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები ფინანსურად სუსტია და დემოკრატიული კულტურის ნაკლებობას განიცდის, რაც მას მიაჩნება დემოკრატიის მეთვალყურის როლის განხორციელებისათვის საჭირო ნდობას.

7. ხელისუფლებაში მოსვლიდან ორი წლის შემდეგ, საქართველოს მთავრობა კვლავ სარგებლობს მოსახლეობის მაღალი მხარდაჭერითა და თანხმობით დემოკრატიისაკენ სწრაფის მიზნებთან მიმართებაში. ხალხის ნდობა არ უნდა იქნეს გაქარწყლებული. იმ ქვეყანაში, რომელშიც ადგილი აქვს პოლიტიკურ თვალთმაქცობას და მანიპულაციებს, დაპირებული რეფორმების არგატარებამ შესაძლოა გამოიწვიოს უნდობლობა და ხსენებულ რეფორმებთან დაკავშირებით შეიძლება გაჩნდეს ბევრი კითხვა, განსაკუთრებით მოსახლეობის იმ ფენიდან, რომელსაც ყველაზე მეტად ეხება ეს საკითხები. ხელისუფლების მხრიდან დაპირებული პროექტების დაგვიანებული განხორციელება ან იმპლემენტაციასთან დაკავშირებული პრობლემები არ იქნება გამართლებული წინა ხელისუფლებისადმი შურისძიებით განმსჭვალული დამოკიდებულებით; ხსენებულიდან გამომდინარე, ხელისუფლება სიფრთხილით უნდა მოეკიდოს აღნიშნულს, მან ყოველთვის უნდა შეარჩიოს სიტყვები და საქციელი და მზადყოფნა გამოთქვას დიალოგისა და კრიტიკისადმი.

8. ასამბლეა აცნობიერებს, რომ საქართველოში მდგომარეობის სრული ნორმალიზაცია წარმოუდგენელია აფხაზეთთან და სამხრეთ ოსეთთან დაკავშირებული კონფლიქტების მშვიდობიანი და დემოკრატიული გზით მოგვარების გარეშე. იგი მიესალმება პრეზიდენტის ინიციატივას კონფლიქტების მშვიდობიანი გზით მოგვარების განხორციელებისათვის, მაგრამ ამაგდროულად მომეტებული სინანულით აღნიშნავს, რომ ამ კუთხით ქვეყანას რეალური პროგრესისთვის არ მიუღწევია, ხოლო არსებულ მოლაპარაკებებს რაიმე ნაყოფი არ გამოუღია. კონფლიქტთან დაკავშირებით ყველა დაინტერესებულმა მხარემ, მათ შორის რუსეთმა, პრინციპში და პრაქტიკულად, უნდა მოახდინოს სურვილის დემონსტრირება კონფლიქტის მშვიდობიანი და დემოკრატიული გზით გადაჭრის საკითხში, საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის სრული პატივისცემის გათვალისწინებით.

9. დასკვნის სახით, საქართველოს მიერ უკანასკნელი წლის განმავლობაში მიღწეული პროგრესი ზოგადად შეიძლება ჩაითვალოს მისასალმებლად, თუმცადა, იგი კვლავ რჩება პირველ ნაბიჯებად სახელმწიფოს მიერ ნაკისრი ვალდებულებებისა და მოვალეობების შესრულების კუთხით. შესაბამისად, წინამდებარე რეზოლუციაში ჩამოყალიბებული საქართველოს ხელისუფლებისადმი მიმართული რეკომენდაციები არის მსგავსი ან გამომდინარეობს ასამბლეის № 1415 რეზოლუციიდან. ამასთან,

აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ ყველაზე დიდი წარმატება სწორედ იმ სფეროებში იქნა მიღწეული, რომლებშიც ევროპის საბჭოს შესაბამის ორგანოებთან თანამშრომლობა უფრო ინტენსიური იყო.

10. ხსენებულიდან გამომდინარე, ასამბლეა საქართველოს მთავრობას მოუწოდებს შემდეგისკენ:

10.1. ევროპის საბჭოს კონვენციებთან დაკავშირებით: დაუყოვნებლივ მოახდინოს ადმინისტრაციულ ტერიტორიულ ერთეულებს ან ხელისუფლების ორგანოებს შორის ტრანსსასაზღვრო თანამშრომლობის შესახებ სახელმძღვანელო ევროპული კონვენციის რატიფიცირება და რეგიონალური ან უმცირესობათა ენების შესახებ ევროპული ქარტიის ხელმოწერა და რატიფიცირება;

10.2. დემოკრატიული ინსტიტუტების ფუნქციონირებასთან დაკავშირებით:

10.2.1. გენეციის კომისიის დასკვნის გათვალისწინებით, გადახედოს 2004 წლის თებერვალში საქართველოს კონსტიტუციაში შეტანილ ცვლილებებს, განსაკუთრებით კი პრეზიდენტის მძლავრ უფლებამოსილებასთან დაკავშირებულ დებულებებს;

10.2.2. უზრუნველყოს, რომ მომავალი ადგილობრივი არჩევნები, რომელიც დაგეგმილია 2006 წლის ოქტომბერში, იყოს თავისუფალი და სამართლიანი, და ჩატარდეს ევროპის საბჭოს სტანდარტებთან სრულ შესაბამისობაში; წინდაწინვე იქნეს გაუმჯობესებული ამომრჩეველთა სიების მდგომარეობა;

10.2.3. შემდეგ საპარლამენტო არჩევნებამდე, 5%-მდე შეამციროს 7%-იანი საარჩევნო ზღვარი და უზრუნველყოს, რომ საარჩევნო კომისიის შემადგენლობა ყველა ეტაპზე ახდენდეს მისი ჯეროვანი და მიუკერძოებელი ფუნქციონირების გარანტირებას;

10.2.4. მიიღოს და უზრუნველყოს პარტიების დაფინანსების გამჭვირვალობის შესახებ კანონის სათანადო იმპლემენტაცია;

10.2.5. მას შემდეგ, რაც აღდგება საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა და მოხდება სამხრეთ ოსეთისა და აფხაზეთის საქართველოში პოლიტიკურად და ადმინისტრაციულად ხელახალი გაერთიანება, საქართველოს ხელისუფლებამ უნდა მოახდინოს მეორე საპარლამენტო პალატის შექმნა, რომელიც სახელმწიფო დონეზე უზრუნველყოფს ტერიტორიული ერთეულების წარმომადგენლობას;

10.2.6. შეიმუშაოს აუცილებელი საკანონმდებლო დებულებები, რომლებიც გაითვალისწინებს, რომ აჭარის ა/რ სტატუსი წარმოადგენს საქართველოს ტერიტორიული ერთეულების მიმართ კომპლექსური მიდგომის ნაწილს, რაც თავის მხრივ განამტკიცებს მათ უფლებამოსილებებს და პოზიტიურ მესიჯს გაუგზავნის სამხრეთ ოსეთისა და აფხაზეთის რეგიონებს.

10.2.7. დააჩქაროს ადგილობრივ მმართველობასთან დაკავშირებული რეფორმა:

10.2.7.1. ამ საკითხთან დაკავშირებით, ყველა დაინტერესებულ მხარესთან სათანადო ანალიზისა და შესაბამისი კონსულტაციების გამართვის შემდეგ, ევროპის საბჭოს ექსპერტებთან შეთანხმებული გრაფიკის მიხედვით მიიღოს საკანონმდებლო პაკეტი, რომელიც მოიცავს ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ კანონმდებლობას და სხვა შესაბამის კანონებს;

10.2.7.2. მოახდინოს საქართველოს ადმინისტრაციული და ტერიტორიული რეფორმის იმპლემენტაცია, მაგრამ მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ევროპის საბჭოს რეკომენდაციების შესაბამისად გადახედილ იქნება ხსენებული რეფორმის კონცეფცია;

10.2.7.3. მისცეს ქმედითი უფლებამოსილება და აუცილებელი საშუალებები დეცენტრალიზაციის სახელმწიფო კომისიას დეცენტრალიზაციის შესახებ სტრატეგიის მომზადებისა და იმპლემენტაციის წარმართვის მიზნით;

10.2.7.4. გაითვალისწინოს თბილისის საკრებულოსა და მერის არჩევნების შესახებ ვენეციის კომისიის რეკომენდაციები;

10.3. მესხებთან დაკავშირებით: რეპატრიაციის პროცესის 2011 წლისათვის დასრულებისა და მისი განხორციელებისათვის ყველა საჭირო პირობების შექმნის მიზნით, წარმართოს რეპატრიაციის სახელმწიფო კომისიის მიერ გაწეული სამუშაო, აქტიურად მოიძიოს საერთაშორისო დახმარება და დააჩქაროს შესაბამისი კანონმდებლობის მიღება; მოახდინოს დეპორტირებული მესხების მდგომარეობის შესახებ ასამბლეის 1428-ე (2005) რეზოლუციაში დადგენილი რეკომენდაციების სრულად იმპლემენტაცია;

10.4. 1990–1994 წლების კონფლიქტებთან დაკავშირებით:

10.4.1. დაუყოვნებლივ შეიმუშაოს სამართლებრივი სისტემა საკუთრებისა და იჯარის უფლებების რესტიტუციის ან ხსენებული კონფლიქტების დროს დაკარგული საკუთრების ანაზღაურების შესახებ;

10.4.2. სომხეთში, აზერბაიჯანსა და საქართველოში ლტოლვილთა და დევნილთა შესახებ ასამბლეის რეზოლუციის ... თანახმად, დევნილები უზრუნველყოფილ იქნენ თანაბარი უფლებებით.

10.5. კანონის უზენაესობასთან დაკავშირებით:

10.5.1. დაასრულოს სასამართლო სისტემასთან, ადვოკატურასთან, პროკურატურასა და პოლიციასთან დაკავშირებული რეფორმები ევროპული დემოკრატიული სტანდარტების სრული შესაბამისობის დაცვით და ევროპის საბჭოს ექსპერტებთან მჭიდრო თანამშრომლობით;

10.5.2. გარანტირებულ იქნეს მოსამართლეთა შეცვლის სრულიად გამჭვირვალე და დემოკრატიული სისტემა და უზრუნველყოფილ იქნეს, რომ მოსამართლეთა ახალი თაობა დამოუკიდებელი და მაღალი პროფესიონალიზმის მქონეა; უზრუნველყოფილ იქნეს იუსტიციის უმაღლესი სკოლის ფუნქციონირების წარმატებით დაწყება;

10.5.3. უზრუნველყოფილ იქნეს უზენაესი და საკონსტიტუციო სასამართლოების წევრთა დამოუკიდებლობისათვის კონსტიტუციური და საკანონმდებლო გარანტიები; ევროპის საბჭოსთან კონსულტაციების გამართვის გზით, გადახედილ იქნეს კანონმდებლობა, რომელიც უფლებას მიანიჭებს უზენაესი და საკონსტიტუციო სასამართლოების მოსამართლეებს, გადადგნენ საკუთარი სურვილით, თანამდებობაზე შესაბამისად 3 და 5 წლის სამსახურის შემდეგ, ცხოვრების ბოლომდე ხელფასის შენარჩუნებით და იბოვონ მათთვის უფრო მეტად შესატყვისი და საპატიო გზები ამ ორ ორგანოში (უზენაესი და საკონსტიტუციო სასამართლოები) საშტატო პოლიტიკის გადაჭრის მიზნით;

10.5.4. მიიღოს სისხლის სამართლის ახალი საპროცესო კოდექსი ევროპის საბჭოსთან თანამშრომლობის ფარგლებში;

10.5.5. ებრძოდოს კორუფციას, მოახდინოს GRECO-ს ყველა რეკომენდაციის იმპლემენტაცია და კორუფციაზე სისხლის სამართლის ევროპის საბჭოს კონვენციის რატიფიცირება; უზრუნველყოს სამოქალაქო სამსახურეობრივი ეთიკისა და კულტურის ჩამოყალიბებისთვის საჭირო სამუშაოების გააქტიურება.

10.6. ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებით:

10.6.1. ევროპის საბჭოს ექსპერტებთან მჭიდრო თანამშრომლობით, მოახდინოს ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის დებულებებთან საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისობის საკითხზე ევროპის საბჭოს მოხსენებაში განსაზღვრული რეკომენდაციების იმპლემენტაცია;

10.6.2. უზრუნველყოს, რომ სასჯელაღსრულებითი დაწესებულების ახლად აშენებული შენობები და სისხლის სამართლის კანონმდებლობაში შეტანილი ცვლილებები გადაჭრის ციხეებსა და წინასწარი

პატიმრობის ადგილებში გადატვირთვის საკითხს და, საჭიროების შემთხვევაში, განხილვის დამატებითი ღონისძიებები;

10.6.3. აღმოფხვრილ იქნეს ციხეებსა და წინასწარი პატიმრობის ადგილებში ძალადობისა და წამების პრაქტიკა და სასწრაფოდ იქნეს მიღებული შემდგომი აუცილებელი ღონისძიებები, განსაკუთრებით კი, წამებასთან და არასათანადო მოპყრობასთან დაკავშირებული პრეტენზიების დაუყოვნებელი გამოძიების უზრუნველყოფისა და დაუსჯელობის აღმოფხვრის პრაქტიკის დანერგვის მიზნით;

10.6.4. გამონატვისა და ინფორმაციის თავისუფლებასთან დაკავშირებით:

10.6.4.1. მოახდინოს კანონმდებლობის გადახედვა იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ცილისწამებისათვის დაკისრებული ჯარიმა გონივრულია *in quantum*; რომ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში გაშუქებისას ეჭვმიტანილების უდანაშაულობის პრეზუმპცია გარანტირებულია; რომ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების მფლობელობა გამჭვირვალეა და დარეგულირებულია დემოკრატიული წესებით;

10.6.4.2. აღმოფხვრილ იქნეს პოლიტიკური ან ადმინისტრაციული მიზნებით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის ხელშეშლელი პირობები;

10.6.4.3. უზრუნველყოს საუკეთესო ხარისხის წინასწარი და ზოგადი ტრენინგები მედიის პროფესიონალებისათვის;

10.6.4.4. დაუყოვნებლივ დაასრულოს საზოგადოებრივი მაუწყებლობისათვის ქონების გადაცემის პროცესი და გარანტირებულ იქნეს მისი ფინანსური უზრუნველყოფა და პოლიტიკური დამოუკიდებლობა.

10.6.5. მიახიქოს აუცილებელი პოლიტიკური და ფინანსური დამოუკიდებლობა სახალხო დამცველის ოფისს და განხილვის მისი უფლებამოსილების გაფართოების საკითხები.

10.7. ყველა შესაბამისი მხარის ინტერესებიდან გამომდინარე, რეგიონში სტაბილურობის შენარჩუნების მიზნით და საერთაშორისო სამართლის სრული პატივისცემით, საკუთარ მოვალეობად მიიჩნიოს აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის კონფლიქტების მშვიდობიანი გზით მოგვარება.

11. ასამბლეა მოუწოდებს ევროპის საბჭოს ყველა წევრ სახელმწიფოს, რომ საქართველოზე არსებული მინისტრთა კომიტეტის სამოქმედო გეგმის იმპლემენტაციის მიზნით, უზრუნველყოს აუცილებელი ფინანსური სახსრები.

12. ასამბლეა მოუწოდებს ევროპის საბჭოს ყველა წევრ სახელმწიფოს, რომ აქტიურად ჩაებას აფხაზეთთან და სამხრეთ ოსეთთან დაკავშირებული კონფლიქტების მშვიდობიანი გზით მოგვარების პროცესში, მათ შორის მოლაპარაკებებების ყველაზე შესაბამისი სისტემის შემოთავაზებით და მშვიდობის, კანონის უზენაესობის, წესრიგისა და ადამიანის უფლებათა პატივისცემის უზრუნველყოფით.

13. ასამბლეა იღებს გადაწყვეტილებას, რომ განახორციელოს საქართველოს მიერ ნაკისრ ვალდებულებათა და მოვალეობათა შესრულების მონიტორინგი მანამ, სანამ იგი არ დაინახავს არსებით პროგრესს, განსაკუთრებით კი წინამდებარე რეზოლუციაში ნახსენებ საკითხებთან მიმართებაში.